

До ювілею завідувача кафедри технології ліків Національного фармацевтичного університету професора Т. Г. Ярних

06 жовтня відзначила 60-річчя **Тетяна Григорівна Ярних** – Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор фармацевтичних наук, професор, заслужений професор Національного фармацевтичного університету (НФаУ), завідувач **кафедри технології ліків** НФаУ.

Т.Г. Ярних закінчила Харківський фармацевтичний інститут (1985 р.), де потім працювала: старшим лаборантом (1985-1986 рр.); асистентом (1986-1991 рр.), доцентом (1991-1992 рр.), виконуючою обов'язки завідувача кафедри (1992-1994), професором кафедри аптечної технології ліків (1994-2004 рр.). У 1988 р. захистила кандидатську дисертацію «Разработка технологии и исследование настойки прополиса», а у 1992 р. докторську дисертацію на тему «Создание составов, разработка технологии лекарственных препаратов прополиса и их исследование».

З 2004 р. по теперішній час – завідувач кафедри технології ліків Національного фармацевтичного університету.

Була членом Експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій МОН

України з профілактичної медицини та медико-біологічних і фармацевтичних наук (до 2017 р.). У 1999 р. Т.Г. Ярних присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України», у 2013 р. присуджено Державну стипендію видатним діячам охорони здоров'я та присвоєно звання «Заслужений професор Національного фармацевтичного університету», а у 2014 р. – Державну премію України в галузі науки і техніки (Указ президента України № 675/2014 від 23 серпня 2014 р.). Нагороджена почесними грамотами МОН України та Міністерства охорони здоров'я України, Харківської обласної ради та НФаУ.

Т.Г. Ярних є ученицею відомого вченого, академіка Української академії наук, доктора фармацевтичних наук, професора О.І. Тихонова. У співавторстві з колективом наукової технологічної школи академіка О.І. Тихонова протягом більше ніж 20 років вона займалась дослідженнями з питань розробки складів і технології лікарських препаратів на основі продуктів бджільництва. За цей час було розроблено ряд нормативно-технічної документації, створені й впроваджені у промислове виробництво більше 5 апіпрепаратів. Усі технології захищені патентами, відмічені дипломами і преміями ВДНГ України та СРСР.

Методичні основи створення і промислового виробництва апіпрепаратів відображені у монографіях «Теория и практика производства лекарственных препаратов прополиса» та «Пыльца цветочная в фармации и медицине», які викликали великий інтерес серед закордонних вчених і були перевидані у Польщі.

Продовжуючи та розвиваючи спадок вчених технологів (С. Ф. Шубіна, Г. П. Півненко, І. М. Перцева, О. І Тихонова та ін.), у теперішній час Т. Г. Ярних займається удосконаленням і розробкою технології екстемпоральної рецептури. У цьому аспекті за безпосередньої участі Т. Г. Ярних розроблено: пропозиції до наказу № 812 МОЗ України «Правила виготовлення та контролю якості лікарських засобів в аптеках», загальні фармакопейні статті 5.N.1 «Екстемпоральні лікарські засоби» (ДФУ 1.2, 2008 р.), «Порошки екстемпоральні» (ДФУ 1.4, 2011 р), «Нестерильні лікарські засоби, виготовлені в аптеках», «М'які лікарські засоби, виготовлені в аптеках», «Порошки, виготовлені в аптеках», «Супозиторії та песарії, виготовлені в аптеках» (ДФУ 2.0, 3 том, 2014 р.), настанови ст-н МОЗУ 42-4.6:2015 «Вимоги до виготовлення нестерильних лікарських засобів в умовах аптек» і ст-н МОЗУ 42-4.6:2015 «Вимоги до виготовлення стерильних та асептичних лікарських засобів в умовах аптек» (наказ МОЗ України № 398 від 1 липня 2015 р.), методичні рекомендації «Екстемпоральна рецептура (технологія, аналіз, застосування)» (наказ МОЗ України № 398 від 1 липня 2015 р.).

Велику увагу Т.Г. Ярних також приділяє удосконаленню навчального процесу. Впроваджуються нові форми проведення навчально-виробничих занять з використання елементів ділових ігор, комп'ютерних технологій, відео-конференц зв'язку.

Важливим елементом у проведенні занять з «Аптечної технології ліків» стало створення комп'ютерної програми «Технологія екстемпоральної рецептури», складовою частиною якої є відображення виробничого процесу приготування екстемпоральних ліків і внутрішньоаптечних заготовок. Впровадження даної комп'ютерної програми в навчальний процес дозволяє оптимізувати практичну

роботу студентів.

Навчально-методичний посібник для викладачів «Методологія викладання аптечної технології ліків» для підготовки до проведення лабораторних занять з дисципліни «Аптечна технологія ліків» було створено з метою підвищення педагогічної майстерності викладачів у системі професійної підготовки провізорів.

«Електронний навчальний посібник з Аптечної технології ліків для самостійної позааудиторної роботи студентів» було розроблено співробітниками кафедри технології ліків сумісно з Центром дистанційного навчання НФаУ за стандартами кредитно-модульної системи навчання, відповідно до робочої програми з «Аптечної технології ліків» та на основі багаторічного досвіду викладання цієї дисципліни.

Для забезпечення навчального процесу як аудиторної, так і позааудиторної роботи на кафедрі створено навчально-методичний блок, який складається з підручників – 6, посібників – 60 (з яких 15 англійською мовою), робочих зошитів – 8 (з яких 2 англійською мовою), методичних рекомендацій – 40 (з яких 12 англійською мовою). Всі видання є також в електронному вигляді, і розміщені на сайті кафедри.

Співробітниками кафедри під керівництвом Т. Г. Ярних також впроваджується новий формат проведення занять з використанням сучасних телекомунікаційних технологій, під час яких відбувається безпосереднє спілкування студентів з працівниками виробничих аптек України. При викладанні технології ліків необхідно враховуються всі сучасні зміни у виробництві екстемпоральних препаратів і доноситься ця інформація до студентів вже під час вивчення технології лікарських засобів.

Активно впроваджуються в навчальний процес інтерактивні технології з використанням інтерактивного мультимедійного програмно-технологічного навчального комплексу на основі технології SMART Board, що більше відомий під назвою “інтерактивна дошка”.

З використанням сучасних інтерактивних технологій було розроблено та прочитано Т.Г. Ярних лекцію майстер-клас для студентів 3 курсу спеціальності «Клінічна фармація» за темою «Розчини ВМС. Колоїдні розчини».

Т.Г. Ярних є автором понад 650 наукових праць, з них 10 підручників, 34 методичних рекомендацій, 27 практикумів та навчальних посібників, 10 монографій, 40 патентів, 8 свідоцтв про авторське право, 27 інформаційних листів.

Вона підготувала 6 докторів та 13 кандидатів наук за спеціальністю 15.00.01 технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація. Зараз під її керівництвом виконуються 1 докторська та 2 кандидатські дисертації.

Активна соціальна позиція Т.Г. Ярних проявляється у ряді громадських доручень. Вона є членом Спеціалізованої вченої ради Д64.605.02 НФаУ; членом ПК з НДР НФаУ; членом апробаційної комісії НФаУ за спеціальністю 15.00.01; головою

профільної методичної комісії з технологічних дисциплін НФаУ; членом ЦМК НФаУ; головним редактором журналу «Вісник фармації», членом редакційної колегії журналу «Український біофармацевтичний журнал»; членом редакційної колегії журналу «Управління, економіка та забезпечення якості в фармації»; членом редакційної колегії журналу «Рецепт» (Білорусія).

Т.Г. Ярних – не лише видатний науковець, який має професійну хватку та власну думку з будь-якого питання, талановитий керівник, але й водночас красива, елегантна, доброзичлива жінка.

Незважаючи на нестримний темп життя, постійну зайнятість, їй вдається всюди встигати, для кожного знайти добре слово, дарувати людям радість, тепло щирої посмішки. Мудрість, принциповість, доброту, справедливість та щирість душі Тетяни Григорівни знає кожен її учень та той, хто хоч раз мав нагоду з нею спілкуватися чи працювати. Вона завжди залишається людиною, для якої працелюбність і відповідальність є найціннішими людськими рисами. Її наполегливість, щирість і наснага завжди стає запорукою нових наукових звершень, творчих досягнень.

Ректорат Національного фармацевтичного університету, професорсько-викладацький склад, колектив кафедри технології ліків, колеги та друзі у цей святковий день золотої осені щиро вітають шановну Тетяну Григорівну з Днем народження. Бажають їй міцного здоров'я, невичерпної енергії у досягненні поставлених цілей, здійснення найзаповітніших мрій, щастя та успіху кожного дня.

Колектив НФаУ